

Souhrnná teritoriální informace:

Tunisko

Zastupitelský úřad 9. 11. 2024 12:48

Tuniská republika, známá jako populární destinace pro české turisty, je také zemí, kde tzv. Jasmínová revoluce v roce 2011 zahájila proces demokratizace navzdory bezpečnostním a ekonomickým výzvám. Kulturní i geografická blízkost k Evropě a ekonomická provázanost se zeměmi EU z Tuniska činí důležitého partnera v oblasti Severní Afriky.

Tunisko představuje ekonomiku nižšího středního příjmu s levnou a kvalifikovanou pracovní silou s rozšířenou znalostí francouzského jazyka. Pilíři tuniské ekonomiky jsou služby (69,4 % HDP) s dominancí ICT a turistického ruchu, exportně orientovaný průmysl (21,6 %) a zemědělství (9,1 % HDP). Tunisko je také zdravotnickým zázemím a centrem farmaceutického průmyslu pro sousední Libyi a další státy subsaharské Afriky. Relativně přívětivé podmínky pro celoexportní (tzv. offshore) firmy z Tuniska činí zajímavou destinaci pro investory, působící převážně v textilním, mechanickém a elektrotechnickém průmyslu pro letectví a automobilový průmysl. Pro Evropskou unii, kam směřuje až 70 % tuniského vývozu, je Tunisko prioritním partnerem v jižním Středomoří. Ze členských států EU v Tunisku působí především Itálie, Francie, Belgie nebo Německo. V roce 1995 byla mezi EU a Tuniskem uzavřena Asociační dohoda, která odstranila celní poplatky pro obchod s průmyslově vyráběnými výrobky. Jednání o smlouvě DCFTA (známá pod fr. názvem ALECA) byla pozastavená. Posílení exportu na africký kontinent přispívá zapojení Tuniska do ZLECAF a členství v COMESA.

Strategická spolupráce mezi Českou republikou a Tuniskem probíhá v sektoru automobilů, a je delší dobu diskutována v oblasti vodohospodářství, obranném průmyslu nebo ve zdravotnictví. Zásadní potenciál pro české firmy představuje rozvoj obnovitelných zdrojů energie, jejichž podíl má do roku 20230 vystoupat na 35% ze současných 3 %, a zemědělství, které se potýká s nízkou produktivitou a nedostatkem vody. S Tuniskem byly podepsány dohody o hospodářské spolupráci, o zamezení dvojího zdanění a o vzájemné ochraně investic. Bilaterální hospodářská spolupráce je od roku 2009 diskutována v rámci tzv. Smíšené komise v gesci ministerstva průmyslu a obchodu ČR. České firmy, které mají zájem o obchodování s Tuniskem, by měly vzít potaz důležitost osobního kontaktu pro zahájení spolupráce.

Po krátkodobém oživení po pandemii covid-19 tuniskou ekonomiku zasáhl nárůst mezinárodních cen pohonných hmot a obilovin z důvodu ruské invaze na Ukrajinu a rekordní sucho, které vedlo k 11% poklesu zemědělské produkce a dalšímu omezení ekonomického růstu. Turistický ruch zaznamenává oživení a představuje důležitý zdroj zahraničních deviz za podmínek omezeného vstupu Tuniska na mezinárodní finanční trhy, nicméně bez zahraničního financování a strukturálních reforem bude rok 2024 pro ekonomiku země kritický. Zahraniční dluhová služba dosáhne rekordních 7,9 mld. USD bez jasných zdrojů financování nad rámec bankovního sektoru

Základní údaje	
Hlavní město	Tunis
Počet obyvatel	12,21
Jazyk	oficiální jazyk arabština, francouzština široce rozšířená
Náboženství	islám, judaismus
Státní zřízení	republika
Hlava státu	Kais Saïd
Hlava vlády	Ahmed Hašání
Název měny	Tuniský dinár (TND)
Cestování	
Časový posun	GMT +1 (bez změny času)
Kontakty ZÚ	
Velvyslanec	Mgr. Štěpánka Litecká, CDA a. i.
Ekonomický úsek	Mgr. Klára A. Bednářová
Konzulární úsek	Mgr. Olga Chojnacká
CzechTrade	bez zastoupení
Czechinvest	bez zastoupení
Ekonomika	
Nominální HDP (mld. USD)	51,225
Hospodářský růst (%)	0,4
Inflace (%)	9,33
Nezaměstnanost (%)	16,30

a mimořádné státní půjčky Centrální banky Tuniska. Dlouhodobě negativní saldo obchodní bilance (3,2 mld. USD) zatěžuje především energetický deficit, který zvyšuje urgenci Tuniska investovat do vlastních obnovitelných zdrojů energie. Urychlení ekonomického růstu bude podmíněno realizací potřebných strukturálních ekonomických reforem.

Od 25. července 2021, kdy prezident Kais Saïd vyhlásil aktivaci článku 80 tuniské ústavy posilující pravomoci prezidenta, zmrazil a následně rozpustil zvolený parlament, směřuje Tunisko zpět k centralizovanému prezidentskému režimu za faktického vyřazení politických stran a perzekuované opozice. Od kritizovaného referenda o nové ústavě v červenci 2022 zastává prakticky nenapadnutelnou výkonnou moc prezident s pomocí vlády premiéra Ahmeda Hašáního, který byl prezidentem jmenován v srpnu 2023. V lednu 2023 byly dokončeny parlamentní volby na základě nové ústavy, doprovázené bojkotem opozice a nízkou účastí voličů (11,4 %). Příští prezidentské volby by měly proběhnout v listopadu 2024.

Kapitoly a podkapitoly:

1 Základní informace o teritoriu

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

2 Ekonomika

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

3 Obchod a investice

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 Přímé zahraniční investice
- 3.3 FTA a smlouvy
- 3.4 Rozvojová spolupráce
- 3.5 Perspektivní obory (MOP)

4 Kultura obchodního jednání

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veletrhy a akce

6 Kontakty

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

1 Základní informace o teritoriu

Podkapitoly:

[1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi](#)

[1.2 Zahraniční politika země](#)

[1.3 Obyvatelstvo](#)

1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi

Po více než deseti letech hybridní parlamentní-prezidentské demokracie Tunisko přešlo 25. července 2021 k centralizovanému, prezidentskému systému pod hlavičkou prezidenta Kaise Saída. V čele tuniské vlády stojí od srpna 2023 prezidentem jmenovaný premiér Ahmed Hašání, vzděláním právník, který dlouhodobě působil v Centrální bance Tuniska. Jeho vláda má 16 členů, u kterých dochází k častým změnám.

Politické změny z července 2021 byly zpečetěny přijetím nové ústavy v červenci 2022, kritizované z důvodu netransparentního procesu přípravy jejího textu i obsahu. Nová ústava posílila pravomoce prezidenta, omezila kontrolní mechanismy výkonné moci a oslabil parlament a místní samosprávu s praktickým vyřazením politických stran z volebního procesu. Vytvořila také druhou komoru parlamentu, tzv. Národní shromáždění regionů a okresů a nový systém regionální správy země, který až na rozpuštění zvolených obecních rad v březnu 2023 nebyl doposud realizován. Odborná veřejnost vnímá tyto kroky i doprovodné změny volebního zákona jako zásadní oslabení principu decentralizace. Předčasné, opozicí bojkotované parlamentní volby na základě nové ústavy byly o dvou kolech dokončeny v lednu 2023 za rekordně nízké účasti, dle oficiálních zdrojů 11,4%. Parlament má 154 zvolených, spíše neznámých poslanců z celkového počtu 161, v 7 volebních okrscích totiž nebyli zvoleni žádní kandidáti. V listopadu mají být zorganizovány prezidentské volby, jejichž demokratický charakter je odbornou veřejností z důvodu represe politické opozice značně zpochybňován.

Přechod k centralizovanému politickému systému doprovází politicky motivované soudní procesy pod hlavičkou "spiknutí proti státní moci" a zvýšená perzekuce novinářů za široké kritiky opozice a mezinárodní komunity, vyvolávající negativní reakce z tuniské strany. Tyto politické tendence jsou posilovány v kontextu zhoršující se ekonomické situace a nedostatku základních komodit, za které jsou veřejně obviňováni "spekulátoři", i když hlavní roli hraje především omezená likvidita státu.

Od roku 2023 dochází také k opakovaným vlnám perzekucí proti nelegálním migrantům a neregistrovaným cizincům převážně ze zemí subsaharské Afriky, a to za doprovodu politicky vykázaných deklarací o nutné kriminalizaci jakékoliv pomoci těmto osobám bez rozlišení jejich statutu.

1.2 Zahraniční politika země

Tunisko dlouhodobě uplatňuje zahraniční politiku založenou na neutralitě a ukotvení země v evropsko-středomořském prostoru, i když od převzetí výkonné moci prezidentem 25. července 2021 posilují vazby především s Egyptem, Alžírskem, a stále více se hovoří o sbližování se zeměmi BRICS navzdory hlubokému deficitu obchodní bilance Tuniska s těmito státy.

Vztahy s EU jsou stále blízké, nicméně evropská kritika odklonu Tuniska od demokratických hodnot a smíšená pozice vůči konfliktu v Gaze vyvolává animozitu jak na úrovni tuniské vlády, tak místního obyvatelstva. Vedle financování tematických programů i tak EU poskytuje Tunisku štědrý finanční pomoc, která od roku 2011 dosáhla 2,5 ml.d EUR. Navzdory často ostrému jazyku veřejných prohlášení z obou stran zůstává Tunisko privilegovaným partnerem Evropské unie, která je zároveň pro Tunisko hlavním hospodářským partnerem – směřuje sem kolem 70 % tuniského obchodu. V roce 1995 byla mezi EU a Tuniskem uzavřena Asociační dohoda, posun k DCFTA (známá jako ALECA) však představoval vysoce politizované téma, a jednání byla přerušena. V červnu 2023 bylo podepsáno nové MoU mezi Tuniskem a Evropskou komisí, které mj. předpokládá posílení spolupráce v potírání nelegální migrace a další finanční podporu.

S USA udržuje Tunisko strategické vztahy, aktivní především v oblasti bezpečnosti, ale také regionálního rozvoje. Tunisko a USA provádí např. společná vojenská cvičení, je také realizovaná řada rozvojových projektů v regionech. Diametrálně odlišné pozice na situaci v Gaze se kromě veřejných projevů nesouhlasu nepromítají do míry reálné spolupráce. Jinak relativně pasivní zahraniční politika byla aktivována s izraelskou odvetou proti Hamásu v pásmu Gazy. Tunisko dlouhodobě zastává silně propalestické pozice, s častými debatami o přijetí zákona kriminalizující normalizaci vztahů se "sionistickou entitou".

Regionální stabilita a dobré sousedské vztahy s Libyí a Alžírskem jsou strategickým zájmem tuniské zahraniční politiky. Přes Tunisko vede plynovod z Alžírska do Itálie, ze kterého Tunisko doplňuje vlastní zásoby zemního plynu. Alžírsko rovněž poskytuje Tunisku ne vždy medializovanou finanční pomoc. Důležitost tunisko-alžírských vztahů dokládá přijetí Brahíma Ghálího, předsedy Fronty Polisario prezidentem Saïdem u příležitosti konání japonské investiční konference TICAD v srpnu 2022.

Vůči Libyí prioritizuje Tunisko mírové řešení politické krize, a především obnovení ekonomické spolupráce. Ekonomické vazby jsou rovněž klíčové pro vztahy Tuniska se státy Arabského zálivu, jejichž finanční pomoc částečně přispívá k udržení tuniské ekonomiky. V souvislosti s ruskou agresí na Ukrajině Tunisko zaujalo pozici opatrného kritika. I když Tunisko hlasovalo pro rezoluci odsuzující agresí Ruska, tuniský politický diskurz vyzvedává především neutralitu, naopak veřejné mínění otevřeně odsuzuje roli Západních mocností vůči Rusku nebo Číně. Tuniské soukromé aerolinky zahájily lety s Moskvou s cílem zachovat si příliv ruských turistů do země.

Tuniské volání po suverenitě a prosazování neutrality v zahraničně politických otázkách doprovází viditelně zvýšený zájem odborné veřejnosti a stoupenců prezidenta Kaise Saïda o bližší propojení s uskupením BRICS. Hluboký obchodní deficit s těmito zeměmi uprostřed ekonomické krize země nikterak negativně tyto tendence neovlivňuje.

V červenci 2020 Tunisko oslavilo 60. výročí své účasti na mírových operacích pod hlavičkou OSN, v současné době se účastní pěti mírových operací. Africký rozměr tuniské zahraniční politiky v posledních letech nabírá důležitosti s otevřením nových diplomatických zastoupení v Burkině Faso a Keni, nebo rozšířením leteckého spojení. Cílem je nadále rozvíjet ekonomické vztahy v rámci tuniského zapojení do Africké kontinentální zóny volného obchodu (ZLECAF), od ledna 2020 je Tunisko také členem Společného trhu pro východní a jižní Afriku (COMESA). Rozvoj těchto vztahů narušují opakované projevy prezidenta Kaise Saïda upozorňující na nebezpečí "usazování" nelegálních migrantů převážně ze subsaharských zemí na tuniském území, doprovázené deportacemi na hranice s Alžírskem a Libyí.

1.3 Obyvatelstvo

Počet obyvatel: 11 800 000 (ženy 50,4 %, muži 49,6 %)

Demografické složení: Arabové (98 %), Berbeři (1 %), menšiny Evropanů a Židů (1 %)

Vyznání: muslimské sunnitského typu (99 %), judaismus (1 %)

Diaspora: 1,28 mil. žije převážně ve Francii a v Německu, ženy 26 % , děti a mládež d o 16 let tvoří 25 % . Diaspora udržuje hospodářské styky s domovinou a finanční zdroje transferované ze zahraničí do Tuniska představují 8,4 % HDP.

Průměrný počet dětí v rodině: 2,4

Úroveň alfabetizace: 81,8 % (u mužů 89,6 % a u žen 74,2 %)

2 Ekonomika

Podkapitoly:

[2.1 Základní údaje](#)

[2.2 Veřejné finance a státní rozpočet](#)

[2.3 Bankovní systém](#)

[2.4 Daňový systém](#)

2.1 Základní údaje

V roce 2023 tuniská ekonomika stagnovala s růstem 0,4 % HDP, převážně v důsledku vlny rekordního sucha. Během roku 2024 se očekává její zotavení, přičemž míra růstu se odhaduje na 0,8% (MMF) až na optimistických 2,4% (WB) HDP. Podmínkou je však přijetí strukturálních reforem a zajištění externího financování k odlehčení kritické situace veřejných financí, která negativně ovlivnila rating exportního rizika Tuniska, veřejné kapitálové investice i bankovní sektor, využívaný pro monetární financování státní kasy. Míra inflace má klesající tendenci po dosažení vrcholu 10,4 % v únoru 2023 na úroveň 8,2 %. Navzdory poklesu průmyslové produkce zaznamenává turistický ruch oživení a představuje tak důležitý zdroj zahraničních deviz vedle rostoucích finančních transferů tunisanů v zahraničí. Saldo běžného účtu tak vykazovalo snížený deficit 2,2 % HDP s relativní konsolidací devizových rezerv. Jejich omezená dostupnost vyvíjí tlak na navýšení vývozu a snížení dovozu, což se promítá do občasných nedostatků základních komodit.

Pilíři tuniské ekonomiky jsou služby (69,4 % HDP) s s dominancí ICT a turistického ruchu, exportně orientovaného průmyslu (21,6 %) a zemědělství (9,1 % HDP). Tuniský export se zaměřuje především na EU (70 %) a dominuje mu daňově zvýhodněný tzv. off-shore sektor působící převážně v textilním, mechanickém a elektrotechnickém průmyslu pro letectví a automobilový průmysl. Posílení exportu na africký kontinent přispívá zapojení Tuniska do ZLECAF a členství v COMESA. Tunisko dováží vstupní materiály pro vlastní produkci, automobily a spotřební zboží, které však bylo zasaženo různými omezeními z důvodu snahy omezit čerpání devizových rezerv. Cílem tuniské vlády je dosáhnout soběstačnosti v produkci tvrdé pšenice, která v současné době pokrývá kolem 40% domácí potřeby, a a výrazně navýšit produkci energie z obnovitelných zdrojů na 35% do roku 2030.

Tabulka z MOP + navíc platební bilance, zadluženost/HDP.

Ukazatel	2021	2022	2023	2024	2025
Růst HDP (%)	4,61	2,6	0,4	0,8	1,3
HDP/obyv. (USD/PPP)	11800	12860	13260	13610	13950
Inflace (%)	5,71	8,31	9,33	8,2	7,7
Nezaměstnanost (%)	17,60	15,50	16,30	16,60	16,70
Export zboží (mld. USD)	16,696	18,544	19,985	20,443	22,219
Import zboží (mld. USD)	22,497	26,674	25,48	25,869	27,389
Saldo obchodní bilance (mld. USD)	-4,666	-6,733	-5,158	-5,085	-4,814
Průmyslová produkce (% změna)	10,52	2,27	-2,00	-0,50	1,30
Populace (mil.)	11,92	12,01	12,11	12,21	12,31
Konkurenceschopnost	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Exportní riziko OECD	6/7	N/A	6/7	7/7	7/7

Zdroj: EIU, OECD, IMD

2.2 Veřejné finance a státní rozpočet

Stav veřejných financí se pohybuje na hranici udržitelnosti, i když doposud se Tunisku dařilo dostát svých domácích i zahraničních finančních závazků.

Deficit státního rozpočtu se ke konci roku 2023 propadl na -7,7 % HDP s perspektivou mírného zlepšení během roku 2024 na -6,6 % HDP. Deficit zatěžovaly především rostoucí výdaje na státní dotace ve výši 7,2 % HDP a na nákup základních komodit, ovlivněných mj. propadem úrody. Podmínkou snižování deficitu je pokračující snižování výdajů na energetické dotace a státní službu.

Zadlužení státu dosahuje relativně stabilních 80,3 % HDP ovšem s růstem vnitřního zadlužení o 20% po rozsáhlém monetárním financování státní kasy. Dluhy státních podniků odborníci odhadují na dalších 20% HDP. Se zahraniční dluhovou službou dosahující 7,9 mld. USD pouze na rok 2024 a omezeným vstupem Tuniska na zahraniční finanční trhy, bude externí financování zásadním faktorem dalšího vývoje.

Saldo běžného účtu se v roce 2024 má pohybovat kolem hodnoty -2,4 % HDP, oproti -7,2 % HDP v roce 2022, především díky navýšení příjmů z turistického ruchu a transferu Tunisánů žijících v zahraničí. Devizové rezervy v roce 2024 sice přesahují 100 dní dovozu, ovšem případná absence zahraničního financování může tyto hodnoty zásadně ponížít, jak se tomu stalo s udělením vnitřní půjčky 2 mld. EUR Centrální bankou Tuniska v únoru 2024.

Byť příjmy z daní rostly, zásadní navýšení zaznamenaly pouze přímé daně. Další daňové kategorie byly ovlivněny negativním vlivem zpomalením ekonomiky a omezenou poptávkou.

Veřejné finance	2023
Saldo státního rozpočtu (% HDP)	-7,60
Veřejný dluh (% HDP)	80,30
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-1,326
Daně	2024
PO	-
FO	-
DPH	-

2.3 Bankovní systém

Tuniský finanční systém zahrnuje Tuniskou centrální banku (BCT), 23 rezidentních bank, 7 off-shorových bank a 13 finančních zařízení. Tuniská bankovní soustava je rozdělená mezi 4 velké banky spravující 51% aktiv sektoru a každá drží podíl aktiv přesahující 10%; 5 středních bank monopolizujících 34% celkových aktiv sektoru; 11 malých bank sdílejících 15%. V současné době existuje více než 1 905 poboček (přibližně jedna pro 5 775 obyvatel). Tři největší veřejné banky představují 37% celkových aktiv bankovního sektoru: Sociétés Tunisienne de Banque (STB) s 52,5 procenty veřejného kapitálu, Národní zemědělská banka (BNA) se 66,2 procenty veřejného kapitálu a Bank of Habitat (BH) s 57% veřejného kapitálu.

Na konci roku 2019 činil kapitál místních bank 3892 mil. TND, který byl rozdělen mezi tuniský stát (33,9%), zahraniční akcionáře (39,5%) a tuniské soukromé akcionáře (26,6%). Podíl tuniského státu postupně klesá (-2,2%) oproti zvýšení podílu zahraničních akcionářů (6,2 %).

Absence půjčky MMF a finanční potřeby státu odhadované na 7,9 mld. EUR na rok 2024 vytváří tlak na likviditu tuniských bank vzhledem ke zvýšené potřebě domácího financování. Banky také půjčují ztrátovým státním podnikům. Agentura Moody's již v lednu 2023 snížila skóre na Caa2 bankám Amen Bank, Banque de Tunisie (BT), la Banque internationale arabe de Tunisie (BIAT) a STB. Banky však stále poskytují a proplácí dokumentární akreditivy tuniským importérům, byť za bližšího dohledu Centrální banky a celní správy.

Z důvodu růstu inflace přesahující 10 % zvýšila začátkem roku 2023 centrální banka základní úrokovou sazbu na přetrvávajících 8 %. Oběžníkem č. 2019-08 z roku 2019 BCT nově definovala islámské bankovní operace (komerční financování, financování operací „Moucharaka“ a investiční vklady), a stanovila podmínky pro jejich provádění. Islámské bankovníctví si postupně upevňuje svou pozici s téměř 0,9 podílu na trhu aktiv, 1,7 % podílu na trhu vkladů a 1,6 % podílu na trhu úvěrů.

2.4 Daňový systém

Daňové zatížení v Tunisku je relativně nízké, systém však prochází častými změnami. Informace na oficiálních stránkách úřadů přitom nejsou vždy aktualizované. Doporučuje se tedy využívat široké sítě daňových poradců, kteří mohou poskytnout přesné informace o případných změnách nebo výjimkách.

Standardní daň z příjmu PO je 25% se sníženou sazbou 10 %, zvýšená sazba 35% se týká finančního sektoru, uhlovodíků nebo telekomunikačních služeb. S rokem 2023 se zvýšila sazba z 10% na 15 % pro soukromé školy, univerzity a kliniky, nejnižší 10 % sazba se ponechává u institucí péče o děti, starší lidi, stejně jako pro kulturní průmysl, zemědělských a řemeslných společností, nebo průmyslové podniky v zónách regionálního rozvoje. U plně exportních společností se rovněž ponechává zvýhodněné zdanění ve výši 10 %, jakož i osvobození od cla, DPH a spotřební daně při dovozu a nákupu zařízení a surovin nezbytných pro jejich činnost.

Daň z příjmu FO je progresivní, a dosahuje až 35 % u příjmů nad 50 tis. TND. Jedno procento se odvádí coby příspěvek do sociálního fondu. Příspěvek na sociální zabezpečení odvádí zaměstnavatelé ve výši 9,18 % za zaměstnance, dalších 16,57 % je odváděno ze strany zaměstnavatele. Základní sazba DPH je 19 % se sníženou sazbou 7 %. Odstraněním sazby 13% se tak v roce 2023 zvýšila DPH na 19 % u některých živností, jako jsou architekti, tlumočníci, účetní nebo právníci.

Rozpočtový zákon na rok 2023 zavedl také novou daň z nemovitého majetku ve výši 0,5 % z reálné hodnoty majetku většího nebo rovného hodnotě 3 mil. TND. Záloha na daň z dovozu se zvýší od začátku roku 2024 na 15 % z 10 % pro dovozce, kteří mají prodlení s daňovým přiznáním nebo platbou daní. Zavádí se také nově 5 % záloha na daň pro distributory alkoholických nápojů.

Dá se očekávat, že za absence půjčky Mezinárodního měnového fondu bude tuniský stát dále navyšovat zdanění s cílem zvýšit státní příjmy. Výhody pro plně exportní společnosti Tunisko pravděpodobně ponechá vzhledem k významu těchto subjektů pro tuniský export, zaměstnanost a příliv PZI.

3 Obchod a investice

Podkapitoly:

[3.1 Obchodní vztahy](#)

[3.2 Přímé zahraniční investice](#)

[3.3 FTA a smlouvy](#)

[3.4 Rozvojová spolupráce](#)

[3.5 Perspektivní obory \(MOP\)](#)

3.1 Obchodní vztahy

Obchodní vztahy s ČR

Tunisko dlouhodobě udržuje kladnou obchodní bilanci s ČR a mírně rostoucí obchodní výměnu. Rok 2023 byl však poznamenán ekonomickými problémy Tuniska a snahou omezit import ze zahraničí k ochraně devíz. Hlavní složkou tuniského exportu do ČR zůstává elektrotechnika, v Tunisku mj. působí řada mezinárodních výrobců pro automobilový průmysl v EU. Do tohoto sektoru ČR dodává Tunisku součástky a technologie i hotová vozidla, jedná se tedy o vzájemně prospěšný obchod. Do ČR směřují také výrobky textilního a obuvnického průmyslu, které v zemi zaznamenávají spíše pokles.

	2019	2020	2021	2022	2023
Import z ČR (mld. CZK)	3,94	3,59	4,09	5,58	5,29
Export do ČR (mld. CZK)	5,08	4,63	6,19	7,23	7,03
Saldo s ČR (mld. CZK)	1,14	1,05	2,10	1,64	1,74

Zdroj: ČSÚ

TOP 5 položek importu z ČR

SITC 3	Název zboží	Hodnota (mil. CZK)	Podíl z celku (%)
773	Prostředky k rozvodu elektrické energie j. n.	1616,59	30,57
772	Přístr. elek. ke spínání ap. obvodů elek., odpory aj.	895,41	16,93
781	Automobily osobní aj. vozidla pro dopravu osob	718,86	13,59
893	Předměty z hmot plastických j. n.	274,68	5,19
657	Příze speciální, textilní materiály speciální ap. výr.	203,57	3,85

Zdroj: ČSÚ

TOP 5 položek exportu do ČR

SITC 3	Název zboží	Hodnota (mil. CZK)	Podíl z celku (%)
773	Prostředky k rozvodu elektrické energie j. n.	4397,31	62,55
743	Čerpadla (ne na kapaliny), kompresory, ventilátory ap.	408,09	5,80
851	Obuv	322,26	4,58
841	Oděvy a prádlo pánské, chlapecké (ne pletené, háčk.)	269,27	3,83
845	Součásti oděvní z materiálu textilního i pletené ap.	240,83	3,43

Zdroj: ČSÚ

Obchodní vztahy s EU

Vzájemný obchod mezi Tuniskem a EU v roce 2023 zaznamenal výrazně kladné saldo obchodní bilance s EU. Je to dáno navýšením tuniského vývozu do EU za plné podpory tuniských státních úřadů i proexportních programů EU. Objem vývozu do EU, který představuje až 70 %, je rovněž vysvětlitelný přítomností více než 1500 firem z EU, které za zvýhodněných podmínek v Tunisku vyrábí a do EU exportují od elektrotechniky k oděvům.

	2019	2020	2021	2022	2023
Import z EU (mil. EUR)	10938,71	8788,14	10835,00	13622,31	11826,46
Export do EU (mil. EUR)	10019,26	8637,93	10265,75	12506,74	13059,40
Saldo s EU (mil. EUR)	-919,44	-150,21	-569,25	-1115,56	1232,94

Zdroj: Evropská komise

Obchodní vztahy se zeměmi mimo EU

V porovnání s EU je obchod se zeměmi mimo EU rozříštěnější, s hlubokým deficitem obchodní bilance u zemí jako je Čína, Turecko nebo Rusko. I navzdory tomu import ze zemí mimo EU vykazoval rostoucí tendenci.

	2019	2020	2021	2022	2023
Import ze zemí mimo EU (mil. EUR)	9012,16	8162,92	9974,72	11051,14	11742,54
Export do zemí mimo EU (mil. EUR)	3805,14	4093,03	5178,05	4646,46	5426,72
Saldo se zeměmi mimo EU (mil. EUR)	-5207,02	-4069,89	-4796,67	-6404,69	-6315,82

Zdroj: EIU, Eurostat

3.2 Přímé zahraniční investice

Dle údajů UNCTAD dosáhly v roce 2022 PZI 713 mil. USD oproti 660 mil. USD v roce 2021, což je nárůst o 8 %. Hlavním investorem byla Francie (více než 1/3 PZI), před SAE, Katar, Itálií a Německem. Tuniská agentura na podporu zahraničních investic (FIPA) uvádí další navýšení PZI během prvního trimestru 2023 o 27,7% díky novým investicím především do energetiky a služeb. V roce 2021 nejvíce investic přilákal zpracovatelský sektor (58,7 %), z toho elektronický sektor 48,3 %, strojí průmysl, kovoprůmysl a hutnictví (14,8 %) a zpracovatelský průmysl plastů (10,4 %). Zbytek přílivu PZI byl rozdělen mezi energetiku (22,2 %), služby (18,7 %) a zemědělství (0,4 %).

V Tunisku působí kolem 3700 zahraničních firem především v sektorech automobilů, letectví, textilů a obuvnictví nebo ICT, 48% představují PZI ze zemí EU. Tuniská vláda nabízí pobídky pro investice, které mají pozitivní dopad především na regionální rozvoj, vývoj technologií a produktů s vysokou přidanou hodnotou, výzkum a vývoj (VaV), inovace, nebo malé a střední podniky.

Investiční zákon z roku 2017 pracuje se dvěma investičními režimy: onshore, který cílí místní trh, a offshore, který cílí zahraniční trh alespoň ze 70 %, a těší se nižším daním PO ve výši 10 %, osvobození od cla a DPH na nákup surovin k výrobě. Většina offshore společností díky blízkosti Tuniska k Evropě vyváží zboží na trh EU.

I navzdory řadě pobídek existují v Tunisku bariéry a rizika pro investory. Jsou jimi vládní autorizace jsou vyžadované pro vybrané oblasti (přírodní zdroje, stavebnictví, námořní a letecká doprava, bankovníctví, finance nebo telekomunikace), byrokracie, zdlouhavé dovozní procedury nebo rizika spojená s repatriací zisku vzhledem k tíživé ekonomické situaci.

3.3 FTA a smlouvy

Smlouvy s EU

Smluvní vztahy EU a Tuniska byly zahájeny rokem 1969, kdy byla uzavřena Obchodní dohoda, na kterou navázala Asociační smlouva v roce 1995 (platnost od 1998). V roce 2008 smluvní strany sjednaly Zónu volné výměny pro průmyslové výrobky, která měla rozhodující vliv na industrializaci země. Další etapou prohloubení spolupráce mělo být sjednání Hlubkové a komplexní dohody o zóně volného obchodu (ALECA), která se začala projednávat v říjnu 2015, jednání však nijak nepokročila, a proto byla v předvolebním období 2019 přerušena a zatím nedošlo k jejich obnově.

Smlouvy s ČR

První bilaterální dohody mezi Českou republikou (tehdy Československem) o vědeckotechnické, kulturní spolupráci byly podepsány již v roce 1963, následovaly dohody o hospodářské spolupráci a spolupráci v oblasti např. turistického ruchu. ČR má s Tuniskem smlouvu o zamezení dvojího zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu a majetku z roku 1990, a dohodu o podpoře a vzájemné ochraně investic, přičemž obsah doprovodného protokolu je stále v jednání. V roce 2017 byla podepsána smlouva s Tuniskem o sociálním zabezpečení. Dohoda o hospodářské spolupráci mezi vládou ČR a vládou Tuniské republiky (16.4.2009) dala nový rámec česko-tuniským vztahům vytvořením Smíšené komise pro česko-tuniskou spolupráci v hospodářské oblasti, v gesci Ministerstva průmyslu a obchodu. 5. zasedání této smíšené komise se uskutečnilo v září 2024 v Praze.

V říjnu 2016 byla založena Česko-tuniská Rada obchodní spolupráce (Business Council), která však od svého vzniku nevykazuje činnost. Obchodní příležitosti se vytváří spíše na operativní bázi, především v návaznosti na podnikatelské mise nebo zapojení českých firem do rozvojových projektů. Kromě asociace CONECT má velvyslanectví nastaveny i vazby se sdružením UTICA a průmyslovými komorami Tunis CCIT, Sfax CCIS a Bizerte CCINE.

3.4 Rozvojová spolupráce

Tunisko je z pohledu zahraniční rozvojové spolupráce ČR neprioritní zemí, přesto ČR financovala v posledním období transformační a rozvojové projekty, které umožnily i zapojení českého soukromého sektoru. Během let 2019 až 2024 bylo podpořeno pět rozvojových projektů ve výši 2,13 mil. CZK. Projekty cílí udržitelný rozvoj marginalizovaných regionů a podporu zaměstnanosti místních žen, technologické inovace v zemědělství nebo ochranu vodních zdrojů. Z projektu z roku 2020 byl např. pořízen přístroj pro čištění odpadní vody za účelem jejího použití pro zavlažování. V rámci asistenčního programu pro Afriku, byly v Tunisku identifikovány tři vázané peněžní dary v souhrnné hodnotě 23,74 mil. Kč. Z projektů bylo zajištěno vybavení JIP a infekční jednotky nemocnice Ras Jebel (gubernorát Bizerte), nákup a instalace flotační jednotky na předčištění odpadních vod z jatek v obci Raoued/Tunis, a vybavení dětské nemocnice Bechir Hamza v Tunisu. V roce 2019 rovněž ČR poskytla podporu projektů B2B na rozvoj Smart Cities v Severní Africe nebo plánu k zavedení environmentálních technologií na tuniský trh.

Zapojení českých firem je možné skrze nabídku řešení tuniskému partnerovi v rámci malých lokálních projektů (v max. výši 500 tis. Kč), nástroje B2B České rozvojové agentury, nebo Aid for Trade Ministerstva průmyslu a obchodu ČR. Zapojení firem do vázaných peněžních darů MZV bude možné v případě zajištění dodatečných zdrojů na rok 2024.

3.5 Perspektivní obory (MOP)

► Energetický průmysl

Využití obnovitelných zdrojů energie v Tunisku postupně roste, vláda má ambiciózní cíl dosáhnout až 35% podíl oproti fosilním palivům do roku 2030. Sektor přitahuje zajímavé investice ze strany zahraničních donorů a investorů, a s nimi také místní poptávku po cenově dostupných technologiích. Žádané jsou především technologie koncentrované solární energie (CSP) a koncentrované fotovoltaiky (CPV). Procento elektřiny vyrobené na bázi zemního plynu však stále tvoří 97,8 % veškeré produkce. Potenciál má také obměna a modernizace technologického zázemí pro zpracování plynu.

► Obranný průmysl

Bezpečnostní sektor se navzdory tíživé ekonomické situaci v Tunisku těší podpoře napříč politickým spektrem, a státní investice jsou tak stabilní. Důvodem je pokračující boj proti terorismu na tuniském území, nestabilní situace v regionu, ale také angažmá armády v zahraničních stabilizačních misích.

► Strojírenský průmysl

Hlavními tahouny tuniské ekonomiky jsou textilní, elektrotechnický, zemědělský a potravinářský průmysl, důležitou roli hraje také stavebnictví nebo zpracování fosfátů. Na výrobní kapacity jsou přitom kladeny stále vyšší požadavky z důvodu rostoucí poptávky (například pro libyjský trh) a zavádění norem pro export produktů do zahraničí. Potenciál představuje technologický upgrade výrobních linek pro různá průmyslová využití.

► Vodohospodářský a odpadní průmysl

Příležitosti pro české firmy jsou oblasti technologií na průmyslové čištění odpadních vod, čištění vody pro její znovuvyužití v zemědělství, ale také v oblasti nakládání s komunálním odpadem. Kapacity odpadního průmyslu zdaleka nepokrývají místní potřeby, což se projevuje především během povodní, které způsobují sezónní deště. Povědomí o nedostatku vodních zdrojů v zemi postupně sílí.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Země je populární destinací pro zdravotní turismus. Tuniské soukromé kliniky a nemocnice přitahují přes půl milionu pacientů ročně takřka ze všech zemí afrického kontinentu, ale také z Evropy. Obměna vybavení i rozšiřování nabízené péče představují příležitost pro celou škálu českých produktů a technologií. Farmaceutický průmysl je rovněž perspektivní sektor pro export laboratorního vybavení a léčivých látek na výrobu generických léků, jejichž domácí spotřeba i export mají rostoucí tendenci.

► Výzkum, vývoj, inovace a vzdělávání

Tunisko patří k zemím s nejvyšším podílem absolventů oborů vědy, techniky, inženýrství a matematiky (tzv. STEM) na světě s 37,9 %. Popularita technických oborů společně s rozšířenou znalostí francouzského a anglického jazyka umožňuje dynamický růst center pro výzkum a vývoj v rámci automobilového průmyslu nebo aeronautiky, ale také vznik úspěšných startupů, jako je InstaDeep nebo Enova Robotics. Prioritou je propojení výzkumu a průmyslu.

► Zemědělství a potravinářství

Zemědělství představuje strategický sektor pro tuniskou ekonomiku (10 % HDP) a zdroj formální i neformální zaměstnanosti (22,6 %). V roce 2023 se z důvodu sucha propadla zemědělská produkce o 11 %. S nízkou mírou zavlažování zemědělské půdy a zhruba 30 % produktivitou půdy je rozvoj zemědělství pilířem zahraničních rozvojových investic na dosažení potravinové bezpečnosti Tuniska. Požadované technologie zahrnují skladovací kapacity, cenově dostupné zavlažovací technologie i pro menší zemědělce, rezistentní odrůdy obilovin a efektivnější ochrany před nemocemi a škůdci.

4 Kultura obchodního jednání

Podkapitoly:

[4.1 Úvod](#)

[4.2 Oslovení](#)

[4.3 Obchodní schůzka](#)

[4.4 Komunikace](#)

[4.5 Doporučení](#)

[4.6 Státní svátky](#)

4.1 Úvod

Tunisko je součástí středomořského regionu a usiluje o kulturní a sociální blízkost k Evropě, jedná se však také o společnost s pevně zakořeněnou muslimskou kulturou. Na první pohled „sekulární“ Tunisian může dodržovat náboženské tradice (např. držet půst během Ramadánu), je nutné brát tuto možnost ve zřeteli. Na osobní úrovni jsou Tunisané velkorysí, respektují hierarchii a mají občas problém s odmítnutím návrhu, aby neurazili. Vyjádření respektu je totiž základním principem komunikace mezi místními představiteli ať už státních institucí nebo firem. Tuto rovinu jednání doprovází také vysoká byrokratizace procesů, formalizace rozhodnutí a závazků je tak naprosto klíčová

4.2 Oslovení

Nejlepší cesta, jak oslovit tuniské partnery, je přímá účast na jednom z tuniských nebo zahraničních veletrhů s tuniskou přítomností, nebo účastí na podnikatelské misi. Osobní kontakt je totiž nejspolehlivější forma pro navazování obchodních vztahů a vyhodnocení příležitostí i případných rizik. Dalším předpokladem zahájení spolupráce je prezentační materiál s nabízeným produktem nebo službou.

Firmy mohou vždy oslovit potenciální partnery formou úvodního emailu, ve kterém prezentují firmu a nabízený produkt. Je vhodné vyžádat si spojení na management firmy, aby komunikace nepůsobila jako „spam“, ale projevení opravdového zájmu na adekvátní úrovni hierarchie firmy. V případě nezodpovězení emailu se doporučuje zopakovat komunikaci formou telefonátu, případně požádat o asistenci ZÚ.

Pro identifikaci více kontaktů v daném sektoru je možné spojení s místní hospodářskou komorou: UTICA, CONECT, CCI Sfax nebo Bizerte, se kterými má Česká republika již existující partnerské vztahy. Ne vždy se však daří potřebné kontakty získat. O této komunikaci je užitečné informovat obchodní úsek ZÚ pro případnou podporu nebo poskytnutí doplňujících informací.

V případě státních podniků je vhodné s předstihem informovat ZÚ. Státní podniky, které spadají pod sektorová ministerstva, vyžadují oslovení cestou formální korespondence přes tuniské ministerstvo zahraničí.

4.3 Obchodní schůzka

Na obchodní schůzky je vhodnější zvolit termín v pracovním týdnu od pondělí do pátku, pracovní doba obvykle trvá od 8 do 16h. Neděle je v Tunisku den odpočinku, řada firem a škol fungují i v sobotu, i když pracovní den bývá zpravidla kratší. Není vhodné navrhovat schůzky v pátek v poledne, kdy probíhá motlíba.

Pro první obchodní schůzku je důležitá formální prezentace obchodního partnera nejlépe v prostředí firmy, jedná-li se o konkrétní nabídku spolupráce. Na takové setkání je vhodné přivést malý dárek (ne alkohol). Setkání u příležitosti oběda nebo kávy je vhodný coby způsob zjištění, zda bude další pracovní kontakt na místě. Pro oba typy setkání je však vhodné formální oblečení, a je nutné rezervovat dostatečný čas (cca. 2h), s tím, že délka setkání se odvíjí i od jeho „úspěšnosti“, může na něj totiž navazovat návštěva závodu, nebo jiné lokality. Strana, která na oběd nebo večeři zve, se hosta většinou ptá, zda bude pít víno, či jiný alkohol. V takových případech je dobré pít pouze pokud tuniský partner o alkohol vyjádří zájem.

Dochvilnost je základním vyjádřením respektu, i když ji nelze vždy očekávat od místních partnerů, důvodem jsou časté dopravní zácpy nebo nedostatek parkovacích míst, především v hlavním městě Tunisu, kde hrozí okamžité odtažení vozidla. Sjednávání schůzek během měsíce Ramadánu je možné, ale doporučuje se jednání domlouvat na dopolední hodiny (pracovní den končí kolem 14h), a z respektu vůči osobě, která může držet půst, vyhnout se během jednání konzumaci vody, kávy nebo potravin. Ve většině případů však etablovaný tuniský partner z vlastní iniciativy nabídne zahraničnímu hostovi občerstvení. Na konferencích nebo větších akcích, které cílí především tuniské publikum, je nutné počítat s nedostupností nápojů a občerstvení. Během měsíce Ramadánu jsou večeře (pro osoby držící půst snídaně), neboli "iftár" tráveny většinou s rodinou, nebo se využívají jako příležitost k pohoštění přátel a důležitých pracovních partnerů, pozvání na něj ze strany tuniského partnera je tedy možné brát jako projev vážného zájmu o spolupráci.

Při jednání bude patrná přátelská hrdost místního partnera, kritika ze strany zahraničního hosta např. místních podmínek, dopravy nebo čistoty není vhodná, ale i přílišná sebekritika může být vnímána jako nedostatek respektu. Jednání ať již ve firmě nebo v prostředí restaurace je pro Tunisany příležitostí, jak ukázat to nejlepší z obchodní nabídky, ale také zaujmout společensky.

Pandemie COVID-19 otevřela možnosti on-line konferencí, které se staly přijatelnou formou komunikace i ve fázi „ořukávání“. Nic však nenahradí osobní kontakt, který zároveň vyšle signál o vážném zájmu strany navázat spolupráci. S otevíráním hranic a zjednodušením vstupních podmínek se fyzická absence obchodního partnera stala méně pochopitelnou.

4.4 Komunikace

Tunisané jsou v komunikaci spíše nepřímí – důstojnost je považována za hlavní cnot. Otevřené pochybování, kritika nebo přímá konfrontace je interpretována jako neúcta a může hluboce urazit, s rizikem ukončení profesionálního vztahu. Naopak verbální náznak souhlasu nemusí znamenat konečné stanovisko.

I když je Tunisko muslimskou zemí, není zde ve zvyku používat oslovení "al-Salámu aleikum", časté pro jiné země regionu Blízkého východu. Naopak přání k muslimskému svátku je vítáno. Při písemné komunikaci je rovněž nutné brát v potaz, že arabská jména žen ne vždy končí příponou "-a". Jednou z možností, jak v případě nejistoty postupovat, je ověřit si jméno přes internetový vyhledávač, nebo se v písemné komunikaci držet rodově neutrálního oslovení.

Při prvním kontaktu je vhodné zahájit komunikaci formou emailu v doprovodu s telefonátem, není však neobvyklé telefonátem komunikaci ze strany tuniského partnera zahájit. V případě osobních setkání se státními firmami nebo institucemi je písemná komunikace o to více důležitá. Ty mohou vyžadovat tzv. verbální nóty od zastupitelského úřadu, kterými se o schůzku formálně požádá. Tento typ korespondence trvá i několik týdnů, je tedy nutné včas pracovní cestu do země začít plánovat a případně s místním zastupitelským úřadem konzultovat. Doporučuje se vždy vyžádat číslo mobilního telefonu, nebo alespoň pevné linky, na osobu, která by následně mohla pomoci žádost "popotlačovat", nebo zjistit její stav.

Co se týče znalosti jazyků, dá se říci, že valná většina Tunisanů, kteří pracují v obchodní sféře, ovládají francouzský jazyk alespoň na komunikativní úrovni. To samé se však nedá říci o anglickém jazyce. Je tedy dobré zjistit, v jakém jazyce se bude jednání odehrávat a případně zajistit tlumočení. To samé platí pro jakékoliv písemnosti, především pak samotné smlouvy nebo dokumenty k dodávanému zboží. Není překvapením, vyžádá-li obchodní partner jejich předklad do francouzského nebo arabského jazyka, zejména pokud jde o smlouvy. Jedná se většinou o jeden z mnoha administrativních požadavků tuniských úřadů, je tedy nutné s touto variantou počítat.

4.5 Doporučení

Podle zkušeností českých firem v Tunisku je pro rozvoj podnikání je efektivnější místní zástupce s výpomocí tzv. expert comptable (účetní poradce), kteří zajistí formální správnost transakcí i přístup k informacím a kontaktům mimo „formální“ síť. V prvopočátku je vhodné využít některého z poskytovatelů dovozních služeb, kterých zde působí celá řada a jsou specializovány podle portfolia produktů, například: MJ Honest, CERCO, N.E.W.S., Shirmann International Trade, Tunisia Medicine, STE Chahed International Trade, atd.

4.6 Státní svátky

Tunisko uznává celkem 11 státních svátků, které mají historicko-politický i náboženský původ. V případě náboženských svátků (*) jsou dny určovány v závislosti na pozici měsíce, datum se tedy může lišit o jeden až dva dny. Stejně tak se posunuje i začátek islámského měsíce půstu Ramadán, který trvá 30 dní, a je zakončen svátkem Eid al-Fitr.

Původní svátek 14. ledna oslavující konec režimu prezidenta Zine al-Abidine Ben Alího v roce 2011 byl prezidentem Kaisem Saidem zrušen, a nahrazen dnem revoluce 17. prosince, připomínající den sebeupálení prodejce zeleniny Mohameda Bouazíziho a vypuknutí protestů proti režimu Ben Alího v roce 2010.

1. ledna – Nový rok

20. března – Den nezávislosti Tuniska 1956

9. dubna – Den mučedníků (potlačení manifestací za nezávislost francouzskými vojsky v roce 1938)

1. května – Svátek práce

31. března* – Eid al-Fitr 2025 (konec Ramadánu, který pravděpodobně začne 28. února 2024)

6.- 7. červen* – Eid al-Kebír, nebo také Eid al-Adhá 2025 (obětování berana)

25. července – Den republiky (vyhlášení Tuniské republiky v roce 1957)

6. července* – Nový rok Hegiry (nový islámský rok)

13. srpna – Den žen (přijetí série zákonů, tzv. Code du statu personnel, kodifikující rovnost žen a muže v roce 1956)

15. října – Den evakuace (odchod posledních francouzských vojsk z Tuniska v roce 1963)

15. září* – Mould 2023 (narození Proroka Mohameda)

17. prosince - Den revoluce

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Podkapitoly:

[5.1 Vstup na trh](#)

[5.2 Formy a podmínky působení na trhu](#)

[5.3 Marketing a komunikace](#)

[5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví](#)

[5.5 Trh veřejných zakázek](#)

[5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů](#)

[5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria](#)

[5.8 Zaměstnávání občanů z ČR](#)

[5.9 Veletrhy a akce](#)

5.1 Vstup na trh

Průmyslové výrobky EU provenience nepodléhají celním poplatkům, a to na základě dohody s Tuniskem z roku 1995. Zákon o státním rozpočtu na rok 2022 rovněž osvobozuje od cla dovoz surovin, polotovarů a jiných předmětů, které nemají místně vyrobený ekvivalent, které jsou určeny ke zpracování, nebo které se používají pro instalaci nebo výrobu dílů, příslušenství a dalších produktů.

Česká firma se může z účastnítků mezinárodních tendrů na veřejné zakázky TUNEPS, nicméně tuniská legislativa dává jasnou preferenci tuniské provenienci nabízeného zboží nebo služby, které musí tvořit alespoň 20 % zahraniční nabídky. Preference tuniského subjektu byla v říjnu 2022 nadále posílena zvednutím možného rozdílu cenové nabídky tuniského a zahraničního subjektu z 10 na 20 %. Ke zvážení je tedy cesta partnerství s tuniskou firmou nebo založení místní pobočky.

Tuniské banky kladou přísná omezení na otevírání akreditivů pro dovoz spotřebních výrobků považovaných za nepodstatné, na jejichž seznam zařadila Tuniská centrální banka seznam produktů, do kterých spadají potraviny, domácí spotřebiče, kosmetiku, textil atd. Místní banky tak nejsou oprávněny otevírat akreditiv na tyto produkty, pokud dovozce nejprve neposkytne záruku ze svých vlastních prostředků pokrývající celou hodnotu dováženého zboží.

Nové celní předpisy pro dovoz produktů do Tuniska ze září 2017 stanoví, že od 30. října 2017 bude celní prohlášení vyvážející země v jazyce francouzštině. U některých produktů z dovozu musí být k souboru celního odbavení přiložena angličtina nebo arabština. Dokument, který má být poskytnut z EU, je EX1.

Bariéry pro vstup na trh

Mimo výše zmíněné výjimky je nutné brát ohled na další tarifní a administrativní opatření především na import zemědělských produktů, které Tunisko samo vyváží. Finančním zákonem z roku 2022 zavedlo Tunisko zvýšení cel na dovoz určitého zboží, vnímané jako "zbytečné" a zboží, které je rovněž vyrobeno místně, nespádající pod asociační dohodu s EU. Opatření je předkládáno s cílem omezit dovoz nepodstatných produktů a chránit místní produkci.

V posledních letech byly aplikovány netarifní bariéry pro export do Tuniska ve formě tzv. technických kontrol (cahier des charges), které buď zpomalovaly obchodní operace, nebo je zcela zastavily. Omezení se týkala marginálních položek českých o zájmu (kosmetické výrobky, mýdla a čisticí prostředky, textilní výrobky, obuv, sanitární keramika, lustry a sklo, hračky). Na nátlak EU byla tato jednostranná opatření s poukázáním na uzavřenou Asociační dohodu EU-Tunisko na konci července 2019 odlehčena. V praxi se opatření technické kontroly projevuje tak, že celnice rozhodne, zda zboží podléhá technické kontrole, zboží uskladní a počká do doby obdržení výsledku technické kontroly.

Společným tiskovým prohlášením ministerstev obchodu a rozvoje, průmyslu a zdravotnictví zavedlo Tunisko k 17. říjnu 2022 systém předběžné kontroly před dovozem spotřebního zboží pod 130 tarifními kódy s doposud nejasnou podmínkou dovozu zboží přímo od výrobce. Nová pravidla pro dovoz zahrnují stavební materiály, barvy a laky, součástky na traktory a větší dopravní prostředky, pneumatiky, domácí spotřebiče, sušené ovoce a obilniny, čokoládu, kávu, krmiva pro zvířata nebo textilní výrobky a kosmetiku, ale také solární techniku. České firmy přeprodávající zboží především ze zemí mimo EU musí dokazovat původ a kvalitu zboží dodatečnými dokumenty. Opatření doprovází vágnost a nejasnost při jejich aplikaci. Přesný seznam vyžadované dokumentace by tak měl vyjasnit tuniský dovozce ve spolupráci se sektorovým ministerstvem v Tunisku.

Mezi další opatření patří rozšíření seznamu výrobků podléhajících záloze na dani a zvýšení její základní hodnoty.

5.2 Formy a podmínky působení na trhu

Dovozy se do Tuniska systemizují na neformalizované dovozy, dočasné dovozní povolení a dovoz na dovozní certifikát. Neformalizované dovozy zahrnují poštovní zásilky k profesionálním u použití příjemce, dovozy realizované do plně vývozní společnosti, dovozy do bezcelní zóny, dovozy polotovarů určených k dalšímu zpracování (do 100 000 TD ročně) a reklamace. Do 6 měsíců se jedná o dočasné dovozní povolení, to schvaluje, na základě pro forma faktury, banka. Dovozní certifikát schvaluje Ministerstvo průmyslu/obchodu a je platné 6 měsíců po jeho vystavení, lze jej plnit průběžně nebo po částech. Informace o způsobu jeho vytvoření jsou dostupné na stránkách celního úřadu.

V případě absence zastoupení firmy v Tunisku se vzhledem k častým legislativním změnám v oblasti zdanění zboží a s ní spojené administrativy doporučují konzultace s místním partnerem nebo poskytovateli dovozních služeb. Založení místní pobočky zvýhodní pozici podniku, co se týče přístupu k veřejným zakázkám, v budování důležité sítě kontaktů pro případné joint ventures, ale i v praktických otázkách dovozu do Tuniska.

Při zakládání pobočky je klíčová spolupráce s účetním poradcem (expert comptable), bez kterého se nedoporučuje proces zahajovat, i když tuniské orgány zřídily tzv. „one-stop shop“ neboli centrum pro administrativní formality umístěné v sídle agentury na podporu průmyslu (API) v Tunisu, Sousse a Sfaxu. Důvodem je nepřehlednost legislativy, především tzv. circulaires (oběžníky) BCT.

Zajištění přítomnosti firmy má několik hlavních forem:

- 1 Jednočlenná společnost
- 1 Společnost s ručením omezeným (SARL): min. kapitál 1000 TND, 2-50 společníků
- 1 Společnost s ručením omezeným s jedním společníkem (SUARL): minální kapitál 1000 TND, 1 společník
- 1 Akciová společnost (SA): nejméně 7 společníků, min. kapitál 5000 TND
- 1 Komanditní společnost (SCA): min. kapitál 5000 TND, jeden nebo více společníků

Tunisko používá dva investiční režimy: „offshore“ a „onshore“. Offshore investice obecně podporují zboží a služby určené pouze na vývoz, i když je od roku 2022 možné uplatnit až 50 % hodnoty zboží na domácím trhu. Tato investiční kategorie těží z několika daňových úlev a dalších pobídek. Onshore investice směřují především do obchodu na tuniském trhu

5.3 Marketing a komunikace

Vhodnou první prezentací produktu představují četné veletrhy. Hlavní veletržní areál leží na předměstí Tunisu v Le Kram, ve druhé nejprůmyslovější aglomeraci Tuniska, ve Sfax je druhé největší výstaviště, veletržní kalendáře obou areálů jsou uvedeny v bodě 5.9. Třetí výstavní areál v Sousse se soustřeďuje na výstavy z oblasti turistického ruchu. Kromě uvedených jsou v Tunisu další veletržní centra jako je Kongresový palác, veletržní areál Charguia 1 nebo výstavní pavilon UTICA. Marketingová strategie by měl a sledovat cílovou skupinu produktu. Například mladí Tunisané jsou velmi aktivní na sociálních médiích (Facebook, Instagram). Televize i rádio stanice jsou velmi populární napříč společnostmi. Tištěné noviny více a více nahrazují online deníky, jsou však stále rozšířené. Mezi nejznámější komunikační agentury v Tunisku patří: Access Content Agency, eDonec, Theway2tech, E Brand Digital, Pulp Ground, Attract Ground Agency.

Nelze podcenit pěstování přímých, také neformálních kontaktů na místě, proto je osobní účast alespoň středního managementu na veletrzích tolik důležitá.

5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví

Problematika ochrany duševního vlastnictví spadá do působnosti Národního institutu pro normalizaci a ochranu duševního vlastnictví (INNOPRI) pod Ministerstvem průmyslu a obchodu. INNOPRI spolupracuje se Světovou organizací pro ochranu duševního vlastnictví a EU. Právní rámec ochrany duševního vlastnictví je v Tunisku široký, včetně ochrany průmyslového vlastnictví (vynálezy, průmyslové vzory, integrované obvody, ochranná známka, chráněný název a zeměpisný původ). Problematický je v Tunisku stále se rozšiřující paralelní trh, který je založen na pašování a padělatelství, představuje daňovou ztrátu 1,8 mil. TND a postihuje 30-50 % veškerého zboží. V oblasti ochrany duševního vlastnictví se dotýká numerických produktů kultury a padělatelství značek parfémů, oděvů a doplňků. Generální ředitelství celní správy Tuniska si klade za cíl ve spolupráci se Světovou organizací celní správy snížit objem pirátského a padělaného zboží alespoň o 10%.

5.5 Trh veřejných zakázek

Veřejné zakázky v Tunisku představují přibližně 13 % HDP a téměř 35 % státního rozpočtu. Veřejné zakázky spravuje autorita TUNEPS, pracující pod autoritou úřadu vlády. Zakázky jsou uveřejňovány formou inzerátů v novinách a na webu [TUNEPS](#), detailní přístup s možností stažení zadávacích podmínek je možný až po registraci do TUNEPS. Základním rozlišením je národní a mezinárodní tendr. Zahraniční subjekt se může účastnit jen kategorie mezinárodní tendr.

Registrace do TUNEPS je dvoufázová, nejprve je třeba získat identitu, kterou poskytne Národní agentura elektronické certifikace [TUNTRUST](#) na základě společnosti a cestovního pasu. TUNTRUST vydá po provedené kontrole dokladů a uhrazení správního poplatku elektronický klíč. Druhým krokem je registrace do TUNEPS, která je rovněž zpoplatněná a umožňuje bezplatný přístup k veškerým zadáním již vypsáných výběrových řízení po dobu 2 let. Prostřednictvím TUNEPS se předkládá technická část nabídky, administrativní a finanční část se zpravidla předkládá písemně spolu s prokázáním, že byla složena i vratná kauce ve stanovené výši, bez které není účast v tendru možná. Otevírání obálek je veřejné pro všechny, kteří podali nabídku. Podaná nabídka zůstává v platnosti i 120 dnů, poté se s vítězem tendru uzavře smluvní vztah a vratná kauce se vrací všem účastníkům. Vítěz tendru skládá definitivní kauci, která je uvolněna po splnění celého rozsahu kontraktu, z vratné kauce se platí penále za zpoždění a další sankce za nesplnění technických parametrů jakož i likvidace reklamací v záruční lhůtě. K uvolnění definitivní záruky dochází po jednání dvoustupňové komise, první komise je na stupni zadavatele a druhá je celostátní komise veřejných zakázek, obě kontrolují řádné splnění předmětu dodávky a na základě řešitelem vystavené faktury ve výši definitivní kauce (po odečtení případného penále) je faktura ve výši definitivní záruky zadavatelem řešiteli proplacena a tím je smluvní vztah vyrovnán a uzavřen.

Zcela samostatnou kapitolou jsou v Tunisku veřejné zakázky v oblasti obrany a bezpečnosti, které probíhají formou oslovení kompetentního řešitele, proto je užitečné „dát o sobě vědět“ s pomocí zastupitelského úřadu, nejlépe pak účastní např. na veletrhu letecké a vojenské techniky [IADE](#).

5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů

Platební morálka se odvíjí od charakteru obchodního partnera. Těživá ekonomická situace Tuniska způsobuje časté prodlení ve splácení faktur ze strany státních podniků. K platbám nakonec po urgencích dojde, i když často s velkým prodlením. U soukromých dovozců je nejspolehlivější cesta dokumentárního akreditivu. Místní zákony totiž zakazují vývoz cizí měny z Tuniska k platbě za dovoz před předložením bankovních dokumentů potvrzujících, že zboží bylo odesláno do země. Platba zálohy je tak pro místní dovozce omezená, a pokud je možná, podléhá autorizaci ze strany Centrální banky.

Od začátku roku 2023 se objevují dodatečné požadavky tuniské celní správy k prokázání původu zboží a správnosti dokumentace.

Případné spory se řeší mediací s cílem nalezení shody, mediační autoritou je příslušná obchodní komora, další možností je arbitrážní mechanismus světové banky ICSID (International Centre for Settlement of Investment Disputes), potom se jedná o institucionalizovanou mezinárodní obchodní arbitráž. Vymahatelnost práva je však Tunisku slabá a státní autority preferují vždy domácí firmu, proto je potřebné velmi dobře vybírat obchodního partnera, protože vyhrát v soudním sporu ještě není zárukou toho, že dojde k nápravě formou finančního plnění. Situaci dále komplikuje nekonvertibilita tuniského dináru a monopol Centrální banky Tuniska, pro devizové transakce

5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

Pro pobyt občanů ČR do 90 dnů není nutné vízum, při delším pobytu jsou vízum a pobytová karta, kterou vystavuje Ministerstvo vnitra, povinné. Překročení délky povoleného pobytu se trestá pokutou při odjezdu ze země. Doklady potřebné k udělení povolení k pobytu nad 90 dní [Octroi de la carte de séjour pour étrangers](#).

V Tunisku platí od teroristického útoku na autobus prezidentské gardy (24.11.2014) mimořádný stav, který je nepřetržitě prodlužován. Cestování je možné bez omezení až na hraniční oblasti s Alžírskem a Libyí, a vojenskou zónu na jihu země.

Aktualizované cestovní podmínky jsou dostupné na stránkách ZÚ v Tunisu: [Cestování | Ministerstvo zahraničních věcí České republiky](#).

K přesunu lze využít pronájem vozidla (doporučeno), z veřejné dopravy pak síť mikrobusů (tzv. luáž), autobusů nebo vlaků, případně letecké dopravy do Tozeur nebo na ostrov Džerbu. Taxi služba je široce dostupná (volné taxi jsou označené červeně), v hlavním městě funguje aplikace Bolt s platbou v hotovosti.

Tuniský dinár (TND) se získává výměnou ve směnárně, potvrzení o směně je nutno uschovat pro směnu nespotřebované měny zpět na valutu, protože vývoz TND není povolen. Dináry lze získat i vyzvednutím z bankomatu, útržek vydaný bankomatem však nenahrazuje potvrzení o směně a nelze jej proto využít pro zpětnou směnu nespotřebovaných dinárů. Jakýkoli dovoz nebo vývoz cizí měny, jejíž hodnota se rovná nebo je vyšší než 20 000 TND (cca 6 580 USD) podléhá povinnosti celní deklarace při vstupu a během tranzitu. Deklarace měny podléhá daňovému kolku ve výši 10 dinárů. Cestující, kteří nejsou rezidenty v Tunisku, nemohou zpětně vyvézt protihodnotu částky vyšší než 5 000 TND v cizí měně v bankovkách, které dovezli bez deklarace, která je řádně orazítkována celními službami. V případě překročení protihodnoty 30 tis. TND musí být reexport proveden oprávněnými finančními a bankovními institucemi. Dovození prohlášení v cizí měně je platné po dobu 3 měsíců od data vstupu cestujícího, který není rezidentem v Tunisku, a lze jej použít pouze pro jednu cestu. Prohlášení o dovozu měny je osobní s ohledem na osobu, na jejíž jméno je zřízeno, a je nepřenosné.

Používání platebních karet u obchodníků, v restauracích a u čerpacích stanic není rozšířeno mimo větší tuniská města.

5.8 Zaměstnávání občanů z ČR

Na zaměstnání cizinců v soukromých společnostech existují jistá omezení, především na úrovni managementu firmy. Například plně exportní společnosti (tzv. režim off-shore) může zaměstnat maximálně 4 osoby cizí státní příslušnosti ve vedoucích pozicích. Cizinci si mohou založit vlastní živnost, nebo získat zaměstnání u nevládní nebo mezinárodní organizace.

Je nutné rozlišovat situace, kde cizinci potřebují pracovní víza. Cizinci nepodléhající povinnosti pracovního víza jsou živnostníci a zaměstnavatelé, a až 30 % zaměstnanců zahraničního podniku nebo podniku se zahraniční účastí, od 4. roku se jejich počet snižuje na 10 %. Další kategorií jsou zaměstnanci v oblasti těžby, zaměstnanci nestátních organizací a zaměstnanci neziskových organizací spolupracujících s tuniskou vládou. Tito cizinci musí požádat o vydání povolení k pobytu a včas vyžadovat jeho prodloužení. Zaměstnanecké vízum se týká jedinečných profesí, které nejsou na místním trhu k dispozici, smíšených manželství, detašovaných pracovníků společných podniků, pracovníků působících ve sportu a umění, průvodců a animátorů cestovních kanceláří. Pro další informace o typech zaměstnání a povinných dokumentech k předložení k získání potřebných povolení je možné konzultovat stránky [Ministerstva odborného vzdělávání a zaměstnanosti](#).

Další cestou k zaměstnání je založení společnosti, zřízení kanceláře – reprezentace nebo společného podniku.

5.9 Veletrhy a akce

Petro Africa et Logistica Africa Expo

Zaměření: Alternativní zdroje energie a čisté technologie, ropný a plynový průmysl

Místo : Výstaviště Kram, Tunis

Datum: 25 -28.6.2024

Tunisia Digital Summit

Zaměření: digitální transformace, soukromý a veřejný sektor, start-upy

Místo: Výstaviště Kram, Tunis

Datum: 26. - 29.6.2024

Internationa Food Show Africa (IFSA)

Zaměření: potravinářský průmysl, distribuce, import

Místo: Výstaviště Kram, Tunis

Datum: 3. - 5.7.2024

Forum de l'Officine

Zaměření: farmaceutický průmysl, zdravotnictví

Místo: Výstaviště Kram, Tunis

Datum : 26. -28.9.2024

SIET : Salon International de l'Equipement Textile

Zaměření: vybavení a technologie pro textilní průmysl

Místo: Výstaviště Kram

Datum: 1.-4.10.2024

Fabtech Africa

Zaměření: průmyslové a inovační technologie

Místo: Výstaviště Kram, Tunis

Datum: 16.-19.10.2024

SIAT: Salon International de l'Investissement Agricole

Zaměření: technologie pro zemědělství a rybolov, organizováno Agenturou na prosazování zemědělských investicí (APIA)

Místo: Výstaviště Kram, Tunis

Datum: 30.10.-2.11.2024

IADE - International Aerospace & Defence Exhibition

Místo: letiště Djerba

Datum: 20.-24.11.2024

SIB TÉLÉCOM 2024 Mezinárodní výstava informačních technologií a telekomunikace

Lieu : Výstaviště Tunis -Charguia

Datum: listopad 2024

Carthage Expo: Mezinárodní výstava stavebnictví

Místo: Výstaviště Kram, Tunis

Datum: 18.-24.11.2024

LAB EXPO TUNISIA 2025

Zaměření: vybavení pro laboratoře, chemický a petrochemický průmysl a výzkum

Místo: Cité de la Culture, Tunis

Datum: únor 2025

ELEK ENER 2025

Zaměření: obnovitelné zdroje energie, elektrický průmysl

Místo: Výstaviště Kram, Tunis

Datum: duben 2025

HYDRAMED 2025 Středomořská výstava pro optimální úpravu a hospodaření s vodou

Místo: Výstaviště Kram, Tunis

Datum: květen 2025

SIED EXPO 2025 - Mezinárodní výstava udržitelné energie

Místo: Výstaviště Kram, Tunis

Datum: květen 2025

PLASTIC EXPO - MEZINÁRODNÍ VÝSTAVA PLASTŮ A KAUČUKU 2025

Místo: Výstaviště Kram

Datum: červen 2025

INTERTEX MACHINERY TUNISIA - Mezinárodní výstava přístrojů pro textilní průmysl

Místo: Výstaviště Sousse

Datum: 17-19 říjen 2024

6 Kontakty

Podkapitoly:

[6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu](#)

[6.2 Praktická telefonní čísla \(záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.\)](#)

[6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty](#)

6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Velvyslanectví České republiky v Tunisu (pro Tunisko a Libyi)

Velvyslanec ČR v Tunisku: Mgr. Štěpánka Litecká, CDA a.i.

98, Rue de Palestine, 1002 Tunis Belvédère, Tunisie

Telefon: +216 71 78 19 16, +216 71 78 04 56

Fax: +216 71 79 32 28

Nouzová linka: +216 98464617

E-mail na obchodní úsek: commerce_tunis@mzv.cz

Web: mzv.gov.cz/tunis

Pracovní doba: pondělí - pátek 7.45 - 16.15

6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)

- 1 +216 mezinárodní předvolba
- 1 193 – Národní garda (Garde nationale)
- 1 197 – Policie (Police)
- 1 198 – Hasiči (tzv. Protection civile)
- 1 190 – Záchranka (Ambulance)
- 1 1200 – Infolinka

Rychlá lékařská pomoc v Tunisku:

- 1 SOS lékař – 71 744 215
- 1 SOS sanitka – 71 725 555, 71 599 900
- 1 Ministerstvo zdravotnictví: zelená linka 80 10 19 19
- 1 ShocRoom operační centrum 71 567 500
- 1 Národní stanice pro nové nemoci 71 284 547, 560, 561
- 1 Kontakty pro případ rizika nakažení vzteklinou: [Nos Centres Vétérinaires | Lutte contre la rage](#) nebo se informovat v nejbližší klinice nebo lékárně pro zajištění včasné vakcinace po kontaktu s nakaženým zvířetem

Soukromé kliniky a nemocnice :

- 1 [AMEN](#) (Tunis, Beja, Gafsa, Bizerte, Nabeul)
- 1 přehled nemocnic a klinik: [Cliniques en Tunisie](#)

6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

- 1 Celní úřad: [Portail web officiel de la Douane Tunisienne](#)
- 1 Celní regulace: [Société Générale](#)
- 1 Ministerstvo průmyslu, těžby a energií a agentura na podporu průmyslu Tuniska: [Portail de l'industrie Tunisienne](#)
- 1 Ministerstvo obchodu a exportu: [commerce.gov.tn](#)
- 1 Ministerstvo zemědělství a rybolovu: [www.agriculture.tn](#)
- 1 Ministerstvo financí: [www.finances.gov.tn](#)
- 1 Ministerstvo životního prostředí: [www.environnement.gov.tn](#)
- 1 Stránky tuniské vlády: [pm.gov.tn](#)
- 1 Řád autorizovaných účetních Tuniska OECT: [oect.org.tn](#)
- 1 Tuniská agentura na podporu zahraničních investic FIPA: [investintunisia.tn](#)
- 1 Národní agentura na podporu životního prostředí ANPE: [www.anpe.nat.tn](#)
- 1 Národní agentura pro obnovitelné zdroje energie ANME: [anme.tn](#)
- 1 Národní zemědělský svaz UTAP: [www.utap.org.tn](#)
- 1 Tuniský svaz průmyslu, obchodu a řemesel UTICA: [www.utica.org.tn](#)
- 1 Konfederace občanských podniků Tuniska CONECT: [www.conect.org.tn](#)
- 1 Obchodní a průmyslová komora Sfax: [www.ccis.org.tn](#)
- 1 Obchodní a průmyslová komora Bizerte: [www.ccibizerte.org](#)
- 1 Obchodní a průmyslová komora Tunis: [www.facebook.com/CCITunis.Tunisie](#)
- 1 Tuniská státní tisková agentura TAP: [www.tap.info.tn](#)
- 1 Výstaviště Tunis Le Kram: [www.fkram.com.tn](#)
- 1 Výstaviště SFAX: [www.foiredesfax.com](#)
- 1 Veřejné zakázky: [www.tuneps.tn](#)
- 1 Informace o zakládání společností: [www.tunisie-societe.com](#), [www.tunisie-sat.com](#)
- 1 Referenční pracoviště pro nové a neznámé nemoci Ministerstva zdravotnictví: [www.onmne.tn](#) (ONMNE – Observatoire National des Maladies Nouvelles et Emergentes)